

“...I els homes preferiren les tenebres a la llum.”

Sant Joan, III, 19

Quan es fa de nit a la Roca

Megalòmana, miop, fugissera, musa de poetes, bressol d'ànimes romàntiques i cròniques negres, fantasma taciturn de la lluna de migdia. D'esperit camaleònic, pot ser escenari natural d'un petó fortiu o mòrbid mirall de les passions més baixes. Pot prendre l'expressió d'una copa de vi lànguida, d'una lligacama, d'una fumarada de vi sortint d'una fàbrica, d'una massa de pa coent-se.

Per als hostes del dia, la nit passa inadvertida. I quan els diürns surten de nit, disposats a explorar els últims racons de la marxa noctàmbula, pensen que l'han feta seva oblidant que la nit té múltiples cares. El dia i la nit són tòpicament contradictoris ja en la mateixa oposició terminològica: claror-fosc, ordre-anarquia, seny-imprudència, santedat-perversió. Tòpics que per tradició, història o realitat estan gairebé consagrats. No els discutirem. Però n'hi ha un altre, socialment també molt estès, i no tan subjectivista, que reprodueix el següent clixé: “De dia es treballa i a la nit es dorm”. La resposta és contundent: no sempre.

La nit no és només refugi per als qui un dia els ve de gust la gresca. En moltes ocasions es converteix en el sistema de vida d'un exèrcit de gent que pren el relleu als qui llavors descansen. Nocturns per vocació o per necessitat.

Aquest és un reportatge sobre aquells que s'abandonen a un temps i a un espai on sempre és mitjanit i que viuen de forma distinta el credo solar. Un recorregut humà “de profundis” que posa en evidència que la nit dels qui treballen, en ocasions, és una companya solitària i poc agraïda.

Forners, peixaters: pragmatisme d'un ofici

Josep Vinyamata i Collet. Forner

Fa trenta-nou anys que viu rodejat d'ensaïmades i llonguets. Des dels catorze anys, treballa de forner i abans que ell, ho feren el seu pare i el seu avi. En Josep Vinyamata i Collet és l'ànima viva d'un forn els fonaments del qual prop comptaran ja cent anys. Roquerol de tota la vida, és conegut arreu: tant se'l pot veure repartint el pa més calent del dia en la seva furgoneta blanca com preparant una sara de crema darrera el taulell. El seu horari de treball, absolutament maratoniana, no esdevé apte per a tota resistència. Ell sembla haver-lo assumit com a irremediable hàbit de vida que confessa que no canviarà. I no amaga resignació a l'afirmar que “a la meua edat (53 anys), ningú no em voldria. Aquest ofici el mantindré tota la vida”.

Comença a treballar a les dotze de la nit, i amb la companyia de les màquines i de la que emmana la ràdio, els pans es multipliquen fins a les vuit del matí. Llavors, a en Josep li arriba l'hora del repartiment. Finalitzat aquest, l'espera elaborar la reposteria del dia. I així dia rera dia, una rutina que només li està permès saltar-se algunes vigílies (Nadal, Sant Esteve i Any Nou), el mes d'agost quan pren vacances i cada dijous, dia en el qual el forn i en Josep descansen. Lògicament, ningú s'ha d'estranyar al preguntar-se: i quantes hores es pot reposar en aquest ofici tan desgastador? De fet, per a en Josep la son ha estat des de sempre la seva eterna rèmor: “Només puc dormir a estones, que generalment són curtes: algun moment al matí, unes hores a la tarda. Els dijous, ho faig d'una tirada. Però la son sempre m'acompanya. I em crea certa por: tot el dia visc amb una angoixa per no